Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan alle gemeenten in Nederland

Directoraat-Generaal Migratie
Directie Regie Migratieketen

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum 12 oktober 2026
Betreft Tekorten in de asielopvang

Geachte burgemeester,

Als verantwoordelijk minister voor Asiel en Migratie heb ik vanaf de start duidelijk gemaakt welke grote opgaven er liggen om het migratiebeleid in Nederland duurzaam op orde te brengen. Alle organisaties in de migratieketen werken dag in dag uit samen om dat te realiseren. Er wordt gewerkt aan het verlagen van de instroom, snellere doorlooptijden bij de IND, het realiseren van fatsoenlijke opvang waarin meedoen de norm is en aan terugkeer van diegenen die niet mogen blijven. Op het vlak van wetgeving om de instroom te beperken en terugkeer te bevorderen zijn grote stappen gezet. Om te komen tot voldoende opvangplekken heb ik u als lokale overheid nodig. Op veel plekken is deze verantwoordelijkheid al jarenlang genomen en daar ben ik die gemeenten zeer erkentelijk voor. Echter is de optelsom van deze inzet structureel te weinig om rust in de opvang te realiseren, Ter Apel te ontlasten en tegemoet te komen aan de indringende conclusies van de Onderzoeksraad Voor Veiligheid (OVV) over de situatie van kinderen in noodopvanglocaties. Het kabinet realiseert zich terdege dat het veel van u vraagt, omdat u op dit moment ook aan de provinciale regietafel (PRT) het gesprek voert over de opgave voortkomend uit de tweede ronde van de spreidingswet en een heel aantal gemeenten ook in het kader van het interbestuurlijk toezicht aangesproken wordt op hun verantwoordelijkheid. Ondanks de geleverde inzet is de situatie in de opvang opnieuw onhoudbaar geworden en wend ik mij, namens het kabinet, opnieuw tot u.

Situatie asielketen
De asielopvang staat onder zeer grote druk. Dit heeft gevolgen voor de kwaliteit van opvang in het gehele land. Vooral de situatie in Ter Apel is onhoudbaar. Er is in Ter Apel sinds 20 mei sprake van gecontroleerde toegang. De afgelopen periode heeft dit ertoe geleid dat er tussen de 100 en 200 mensen in de dag- en nachtopvang terecht zijn gekomen. Deze noodoplossing is niet langer toereikend, waardoor schrijnend genoeg mensen de nacht buiten moeten doorbrengen.

In de afgelopen maanden heb ik samen met COA en met u ingezet op het verlengen van locaties, het openen van spoednoodopvang, grootschalige noodopvang op rijksgronden en het versnellen van de uitstroom van statushouders. Ik ben de gemeenten die afgelopen zomer hulp hebben geboden dankbaar. Helaas hebben deze maatregelen onvoldoende langdurig effect gehad. De bezettingsgraad van het COA is momenteel 102%. Deze hoge bezettingsgraad

heeft niet alleen gevolgen voor de veiligheid op locaties, maar legt ook een grote druk op het COA en al haar medewerkers.

Indien geen verder actie wordt ondernomen, lopen de tekorten op tot 3.600 begin januari en 7.600 in april. Daarbij is al rekening gehouden met de verlenging van een groot aantal locaties.

Beroep op gemeenten
Namens het kabinet verzoek ik alle Nederlandse gemeenten met klem en direct bij te dragen langs de volgende drie lijnen:

1) Het COA zet in afstemming met u voortdurend in op het voorkomen van sluitingen. Opvanglocaties die sluiten worden zoveel mogelijk verlengd. Enkel bij zwaarwegende redenen vindt de sluiting van een locatie doorgang. Ik vraag u medewerking te verlenen bij het verlengen van bestaande locaties.
2) Op dit moment bevinden zich circa 17.000 statushouders in de opvang, 12.000 buiten de 14-weken termijn. Daarbij is er een aanzienlijke achterstand op de taakstelling huisvesting statushouders die nog moet worden ingelopen. Deze statushouders houden opvangplekken bezet die nodig zijn voor asielzoekers. Ik verzoek u daarom om de statushouders versneld te huisvesten. Het (onzelfstandig) huisvesten van statushouders door gemeenten, eventueel in aanvullende vormen van huisvesting, heeft de voorkeur. Het COA zal, gelet op de urgentie, flexibel omgaan met het koppelen van statushouders. Indien onvoldoende (onzelfstandige) huisvesting wordt gerealiseerd, zie ik mij genoodzaakt statushouders onderdak te bieden in tijdelijke onderdaklocaties. Daarnaast blijft de provincie interbestuurlijk toezicht uitvoeren op de taakstelling huisvesting statushouders.
3) Elke provincie wordt gevraagd extra asielopvangplekken te laten realiseren door hun gemeenten. De huidige situatie dwingt mij ertoe ook provincies die al voldoen aan de Spreidingswet om hulp te vragen. Het gaat bij deze uitvraag nadrukkelijk om het realiseren van extra tijdelijke opvangplekken naast het verlengen van bestaande opvanglocaties. Het totaal aantal gevraagde opvangplekken moet beschikbaar zijn tot oktober 2027. Mocht gedurende het jaar blijken dat minder extra opvangplekken benodigd zijn, zal de uitvraag naar beneden worden bijgesteld. De uitvraag is gebaseerd op de actuele naleving van de Spreidingswet en de achterstanden op de taakstelling huisvesting statushouders: de uitvraag is lager voor provincies die (bijna) aan hun taakstellingen voldoen. Ik ben bereid om het interbestuurlijk toezicht op de wettelijke taak Spreidingswet aan te houden voor die gemeenten die per direct hun verantwoordelijkheid nemen en een evenredige bijdrage aan extra opvangplekken realiseren. Dit behoeft altijd een individuele beoordeling en is bedoeld als tijdelijke (nood)maatregel. Dat betekent een status quo voor hun inschaling op de interventieladder.

Directoraat-Generaal Migratie
Directie Regie Migratieketen

Datum
30 september 2026

	1 november	**1 januari**	**1 april**
Groningen	150 plekken	150 plekken	150 plekken
Drenthe, Flevoland, Friesland, Overijsel en Zeeland	150 plekken	230 plekken	500 plekken
Gelderland, Limburg, Noord-Brabant, Noord-Holland, Utrecht, Zuid-Holland	250 plekken	370 plekken	800 plekken
Totaal uitgevraagd (cumulatief)	2.400 plekken	3.520 plekken	7.450 plekken

Over de acute opvangsituatie en de opbrengsten van de verschillende lijnen zal regelmatig op bestuurlijk niveau worden gesproken met vertegenwoordigers van medeoverheden. Om de opgave zoals hierboven per provincie beschreven in goede coördinatie te laten verlopen heb ik de Commissarissen van de Koning, in hun rol als Rijksorgaan en voorzitter van de PRT, gevraagd deze opgave ter hand te nemen. Gemeenten kunnen hierbij gebruikmaken van het Ondersteuningsteam Asiel van de VNG, dat in de afgelopen periode al veel gemeenten heeft ondersteund bij juridische en bestuurlijke vraagstukken, de voorbereiding van besluitvorming, communicatie en vraagstukken op het gebied van openbare orde en veiligheid. Daarnaast kunnen de veiligheidsregio's om ondersteuning worden verzocht. De veiligheidsregio's beschikken over kennis, ervaring en vaardigheden die waardevol kunnen zijn bij het met spoed realiseren van extra opvangplekken. Ook mijn ministerie en het COA kunnen helpen waar nodig en zullen maatwerk leveren als de lokale situatie daarom vraagt.

De huidige situatie vergt gezamenlijke, voortvarende inzet van alle betrokken overheden. Het kabinet staat onverkort achter lokale bestuurders die hun verantwoordelijkheid nemen om (tijdelijke) opvang en huisvesting te organiseren en ondersteunt gemeenten door het beschikbaar stellen van financiële middelen voor het realiseren van opvang. Gemeenten kunnen eventueel een Duurzame Gemeentelijke Opvang realiseren met financiële ondersteuning vanuit het Rijk.

Tot slot

Momenteel vinden de gesprekken plaats aan de PRT's over de invulling van de provinciale opgave voor de tweede cyclus van de Spreidingswet. De uitkomsten hiervan landen in de provinciale verslagen die ik uiterlijk voor 1 december zal ontvangen. Dit is een belangrijk proces. De inzet van gemeenten om duurzame opvangplekken te realiseren en daarover met elkaar afspraken te maken gaat er op termijn voor zorgen dat er voldoende opvangcapaciteit is en dat noodopvang niet langer noodzakelijk is.

Op dit moment zijn er echter onvoldoende opvangplekken. Het beroep dat ik op uw gemeente doe is nodig tot de Spreidingswet duurzaam rendeert. Ik ben mij ervan bewust dat dit door de gesprekken over de inzet van de Spreidingswet heen loopt en daarmee de gemeentelijke opgave compliceert. Tegelijkertijd dragen we gezamenlijk de verantwoordelijkheid om hier een uitweg uit te vinden.

Directoraat-Generaal Migratie
Directie Regie Migratieketen

Datum
30 september 2026

Onze gezamenlijke doelstelling blijft een stabiel opvanglandschap op de lange termijn. Tot die tijd richt ik mij tot u en doe ik een beroep op uw solidariteit en onze gemeenschappelijke verantwoordelijkheid om mensen die daar recht op hebben asielopvang te bieden. Een afschrift van deze brief wordt verstuurd aan de Commissarissen van de Koning.

De Minister van Asiel en Migratie,

Bart van den Brink